

Irányított véletlen

Vitos Emese

Budapesti Metropolitan Egyetem, Művészeti kar

Divat- és textiltervezés MA

Remete Krisztina, Habil DLA egyetemi docens

A kezdeti alkotói öröm és a hála, amit ennek a projekt elindításakor éreztem, végig kísért a több hetes munkafolyamatot. Tudtam, hogy a gyűjtemény legszínesebb és számomra legérdekesebb festménye előtt állok, amit nemcsak magyarországi távlatokban, hanem nemzetközileg is elismer a közönség. Nemes Márton festőművész sem váltogatta olyan gyakran a galériákat, ahol kiállított, mint az én szemem amilyen gyorsan fedezte fel a festménye lebilincselő részleteit.

Tervezésem fő inspirációs forrása a Magyar Nemzeti Bank képgyűjteményében meglátott Nemes Márton Ghosting Love festmény párosa volt. Azonnal kettősséget ébresztett bennem, magával ragadtak az élénk színek és a pozitív terek, a festményen megjelenő áttört felületek. Fontosnak tartottam a tervezésem folyamán betartani, hogy az összképen legyen olyan felület, ahol a szem meg tud pihenni.

Emellett ugyanakkor felmerült a kérdés, mennyire irányítottak vagy véletlenszerűek a formák, a képzőművész képein?

Ekkor fogalmazódott meg bennem a kollekcióm címe: Irányított véletlen.

Számomra egy objekt jelentése a megismerő, felfedező alannyal szembenálló létező, amelyre a megismerés irányul. Egy objektre tekintett első szubjektív benyomás azonnal megfogalmazódik bennünk, ezzel szemben a ruha első gondolatra elfed valamit és ennek megértéséhez minden réteget ismernünk kell.

A graffiti festékkel fújt vászon elsősorban ezért ragadta meg a figyelmem, mert bár nagy rajongója vagyok az erős színeknek, mégis kívül esett a komfortzónámon. A ruha önmagában is enyhén provokatív hatást kelthet a színpaletta és a formák miatt, tervezésem folyamán a saját határait feszegettem. Az ihletet adó művész szavaira utalva „azért is jó az embernek néha elhagynia azt a kontextust, amiben létezett, kialakította az önmagáról alkotott képét, mert ha bekerülsz egy kontrasztba, akkor hirtelen rájössz, hogy ki vagy. Észreveszed azokat a dolgokat, hogy miben vagy különböző.”

Ezeket a problémaköröket gondolkodva kezdtem el az objekturom tervezését. Hogy kizökkentsem magam az alkotói komfortzónámból, sajátos feladatokat találtam ki magamnak: a gasztronómián keresztül, szabad formaképzésig, amik segítségével konkrétan egy sík alkotás részletét emeltem térbe. Vagyis tulajdonképpen, egy olyan festményt, amiben önmagában már fellelhető volt a mélység- élesség, jelenítettem meg egy térben körüljárható formává.

A csíkokból, foltokból, absztrakt alakzatokból és magasságokból kézzelfogható kompozíciót hoztam létre, azonban nem a szokványos módon, hanem ehhez kulcsinben a tényezőmon. A differens színállásoknak és a gazdag felületnek köszönhetően asszociáltam a térkép látványvilágára. Így alkottam meg a saját textil mintaterveimet, ahol visszaköszön a magyar képzőművész vibráló személyisége, amit a projektem végső befotózása koronázott meg. A Ghosting Love képből leszűkített színpalettát használtam az alapanyag mintázatához. A tervem mindvégig az volt, hogy egy szemétt stimuláló műalkotást hozzak létre, belecsempészve fekete felületeket, ahol a tekintetünk meg tud pihenni.

A ruhadarabok kiválasztásánál erős elképzeléseim voltak azzal kapcsolatban, hogy javarészt nadrágokat terveznék kiindulópontnak. A hat darabos kollekcióm könnyen átformálható lenne férfi modell számára is. A kivitelezésre kerülendő darab kiválasztásánál számomra az volt a mérvadó, hogy melyik objekturom tudnám elképzelni akár a festőművészen. Annyira lelkes lettem erre a gondolatra, hogy meg is kerestem Mártont, aki örömmel fogadta a felkérésemet, azonban jelenleg nem fért bele természetesen az életébe.

Ahogy a festményen megjelenik két áttört felület, úgy a nadrág két térdén is át lehet látni, a cernáknak köszönhetően kirajzolódó vonal kavalkád között. Ennek megvalósításához hímzéshez hasonló technikát választottam, tulajdonképpen a varrógéppel rajzoltam.

A pozitív-negatív térhatásokat átértelmezve textíliába, kitömött absztrakt alakzatokat hoztam létre, aminek felületén sűrű vonalazással az ecsetvonások hatását keltettem. A dizájn kidolgozásánál a legfontosabb szempontom a mobilitás volt, hiszen, ha a festményen egy alkotóelemet elmozdítanánk, a végtelenségig lehetne variálni a műalkotást, így az én ruhám mellényét is az elemeire szétszedve. A gondosan megtervezett kompozíció apró részletelemeit véletlenszerűen elmozdítva egy újabb irányított képet kapunk- ezzel a mentalitással kísérleteztem a felsőruha mintázatának rajzolása közben is.

A fiatalok körében elterjedt rave bulik hangulatára replikázva varrtam meg a stresszes hosszúujjú pólómat, aminek felületén neon színek táncolnak. De az ilyen helyeken előforduló sötétebb hangulatot egy erős kontraszt segítségével emeltem be a kivitelezésbe: a neon absztrakt formákkal szemben egy egyszerű szabású, sötétkék anyagból varrt nadrággal. Ellentétbe állítottam tehát az oversize-laza viseletet és a testhez feszülő fazont.

A szakmai fejlődésemhez ebben a feladatban is hozzájárul az a zsákutca, amikbe futottam és hibák, amikből tanultam. Első gondolatom az volt, hogy a képből „hiányzó” darabot úgy értelmezem át, mint látható és láthatatlan. Emiatt készültek az első anyagkísérleteim pliszírozott és áttetsző materiából.

Mivel a képzőművész biennálén kiállított pavilonjának kialakításánál és az alkotói folyamataiban is kulcsfontosságú szerepet játszik a techno zene, és az én világomhoz is közel áll az a stílus, gyönyörűen átíveltem ezt a motívumot a kivitelezett objektum befotózásába. Márton képei mögött a spontaneitás és a véletlen szerepe hangsúlyos, ami szoros kapcsolatot teremt a zene improvizatív természetével. A művész kifejezetten foglalkozik azzal, hogyan lehet a hangzatos élményeket vizuálisan megjeleníteni. A vonalvezetései és a színek hatásai különféle érzelmi és vizuális impulzusokat váltanak ki a nézőből. Számos multimediális kapcsolódásról is írhatnék: installációkban és performanszokban kísérleteztem azzal, hogyan léphet párbeszédbe a festészet a hangokkal és zenei elemekkel. Mindezeket a kutatásokat beépítve a saját koncepciómba, egy

techno klub beltérben ultraviola fényeket használva dinamikus mozdulatokat láthatunk a képeimen.

Nemes Márton is feltörekvő fiatal művésznek számított egykor a pályán, ezért egy egyetemistákból álló csapatot válogattam össze, akik segítettek a végső prezentáción és képi megfogalmazáson: modell, fényképész, sminkes, fodrász.

Források:

1. Nemes Márton: Ghosting Love, Magyar Nemzeti Bank Művészeti Gyűjtemény, Budapest.
2. McLeod, K (2001). Genres, Subgenres, Sub-Subgenres and More: Musical and Social Differentiation Within Electronic/ Dance Music Cultures. *Journal of Popular Music Studies*, 13(1), 59-75.
3. Dormer, P. (1997). *The Culture of Craft: Status and Future*. Manchester University Press.